

Hvad er et godt klagesystem?

Indlæg ved Folketingets Miljøudvalgs høring om klagesystemet på miljøområdet



NORDIC

v/advokat, lic.jur. Mogens Moe

21. september 2006

Oversigt

1. Historiske studier
2. Krav til en administrativ klageinstans
3. God sagsbehandling
4. Hvad bliver indholdet i de vigtigste sager i klagenævnet i de kommende år?
5. Forståelse af sagens indhold
6. Opdelt sagsbehandling: Et væsentligt problem
7. Styling af sagsbehandlingstid
8. Sammensætning af nævn
9. Fordele ved ét nævn på miljøområdet

Historiske studier

- L.212 bygger på beslutninger, der blev taget før EU-miljølovgivningen spillede en rolle i Danmark, fx
 - 1917: Overfredningsnævnet bestykses med 2 højesteretsdommere og 4 rigsdagsmedlemmer, fordi man er beklemmt ved det voldsomme indgreb i den private ejendomsret, som fredning udgør



Historiske studier

- 1980'erne: VVM henlægges til Planstyrelsen/planloven, fordi Miljøministeriet mener, at planlovens procedurer er egnede til at opfylde direktivet
- 1991: Overfredningsnævnet bliver ankeinstans for det "grønne område" og skifter navn til Naturklagenævnet. Det "sorte område" forbliver under Miljøstyrelse/Miljøklagenævn

Krav til en administrativ klageinstans

- Uafhængighed af ministeriet:
 - Kun et juridisk krav på begrænsede områder, men en praktisk fordel, fordi konkret sagsbehandling bliver kerneydelsen i det uafhængige nævn
- Reel kontrol af 1. instansens afgørelse
- God sagsbehandling

God sagsbehandling

- Overholdelse af processuelle garantier - de velkendte forvaltningsretlige krav
- Forståelse af sagens indhold
- Et overbevisende resultat
- Fornuftig sagsbehandlingstid
- Jurister er et nødvendigt element i en klageinstans, da jura netop er den uddannelse, der tager mest sigte på konkret sagsbehandling

Hvad bliver indholdet i de vigtigste sager i klagenævnene i de kommende år?

- BAT-begrebet i henhold til IPPC-direktivet (Miljøklagenævnet)
- VVM, såvel screening som kontrol af gennemførte VVM-procedurer (Naturklagenævnet)
- Projektets forhold til habitatdirektivets art. 6 (Naturklagenævnet, måske også Miljøklagenævnet)
- Om nogle få år:
- Sager i forbindelse med vandrammedirektivet og NATURA 2000-planlægningen

Forståelse af sagens indhold

- Begrænsning til prøvelse af retlige spørgsmål har kun mening i sager, der ligger fjernt fra EU-lovgivningen (fx lokalplaner)
- Ellers må kommunerne og Miljøministeriet finde sig i, at deres afgørelser bliver efterprøvet. Det er nødvendigt for at få en sammenhængende fortolkning af EU-lovgivningen
- Prøvelse af BAT, VVM's tilstrækkelighed, påvirkning af habitatområder kræver tæt samarbejde med naturvidenskabelig ekspertise

Opdelt sagsbehandling: Et væsentligt problem

- Mange erhvervsmæssige projekter kræver sagsbehandling efter
 - Miljøbeskyttelsesloven (ankeinstans: Miljøklagenævnet)
 - VVM-reglerne (ankeinstans: Naturklagenævnet)
 - Reglerne om internationale naturbeskyttelsesområder eller om truede dyrearter (ankeinstans: Naturklagenævnet, måske Miljøklagenævnet)
 - Klagemulighederne indebærer dels forsinkelser på grund af sagsbehandlingstider/stillen i bero, dels muligheder for skæve forløb, også for seriøse projekter
 - De projekter, der fortjener at blive stoppet, skal nok blive stoppet



Styring af sagsbehandlingstid

- Et uafhængigt nævn er ikke uafhængigt for så vidt angår ressourcer. Det styres af det pågældende ministerium, jf. Statsrevisorernes Beretning om sagsbehandlingstider i 6 statslige nævn (11/5 2006)
- Miljøministeriet har ikke taget initiativ til at begrænse sagsbehandlingstiden i Naturklagenævnet, men i stedet tilpasset resultatmålene til den faktiske udvikling (Statsrev. s. 9)
- Altså: Der er risiko for, at nævn prioriteres lavt. Folketinget bør interessere sig for, hvordan en minister behandler de underlagte nævn

Sammensætning af nævn

- Grundloven giver frit slag – det er et politisk valg
- Sammensætningen er ikke ligegyldig. Den har betydning for, hvilke diskussioner man får i nævnet, og hvordan man helt præcist tolker de vage retlige standarder
- Naturklagenævn og Miljøklagenævn er juridisk så velfunderede, at der næppe er behov for højeretsdommere
- Et nævns plenum kan kun behandle et mindre antal sager. Rutinesager må delegeres til formanden

Fordele ved ét nævn på miljøområdet

- Man kan få naturvidenskabelig ekspertise med i behandlingen/afgørelsen af sagerne
- Man kan undgå opdelt sagsbehandling
- Man får en enhed af en fornuftig størrelse
- - Og der er ingen legitime modargumenter